

Pietisten.

Namnet Pietist kommer af ett Latinist ord, Pietas, gudaktighet.

№ 6.

Juni 1864.

23 Årg.

Epistelen till de Romare.

Tionde Capitlet.

Indnehåll: 1:o. Widare utveckling af det närmast förutgående, om Israels nit och sjelfrättfärdighets-sträfvan, hvarunder de ej förstå eller akta Guds rättfärdighet (v. 1—4). 2:o. En jemförelse emellan lagens och trons rättfärdiggörelse-wäg (v. 5—10). 3:o. Trons rättfärdighet erbjudes lika fritt åt alla folk, men förutsätter att de få höra evangelii predikan (v. 11—17). 4:o. Men denna har utgått t. o. m. till hedningarna, mycket mer till Ju-darna; dessas otro är dersöre deras egen skuld (v. 18—21).

Versarne 1—4.

1. Bröder, mitt hjertas begär och bön till Gud är för Israels, att de måtte warda salige.

Här, likasom i föregående Capitel, börjar Apostelen med att uttala hwad som uppfyllde hans hjerta. Uti Cap 9: 1—3 sade han sig bära i hjertat en "stor sorg och idelig pina" för sina bröder af Israels, ända derhän, att han ock önskat sig för deras skull bortkastad från Christus; och här säger han: "Mitt hjertas begär och bön till Gud är för Israels, att de måtte warda salige". När Apostelen sålunda uttalar hwad som låg på hans hjerta, hafwa wi deraf den fördelen, att wi desto lättare förstå hans syfte med det han salar. Vi weta således, att allt hwad Apostelen här skrifver, är beräknadt att verka till de otrogna Ju-darnas rinnande, väckande och upplysande om salighetens väg, om evangelii hemligheter, särskildi om orsaken till ähven deras förtappelse, hafwa nit om Gud". Men då det som wederfors Israels, är oss redt till ett exempel (1 Cor. 10: 6), så äro härmend dessa djupa lärdomar gifna åt hela werlden, att hvar och en, som will salig warda, här skall lära evangelii doldaste hemligheter, såsom t. ex. den, hvarföre ähven de mest allvarliga själar, som med stort nit fara efter rättfärdighet och salighet, likväl kunna blihva ewigt förlorade. Det är att åter framställa den stora salighetssläran, som här utgör Apostelens syfte. Han säger: Mitt hjerta är uppsyldt med bekymmer, omsorg och bön för Is-

rael, "att de måtte salige warda" — ordagrannt: "till (deras) salighet", "frälsning". Och detta, som uppfyllde Apostelens hjerta, neml. själars frälsning, detta är dock ännun för hans ord. Vi få således äfven i detta Capitel höra huru vi skola warda saliga. Måtte Gud rätt öppna våra hjertan för det stora ännun! — Men vi hafva ännu några nyttiga lärdomar att hemta af dessa första inledningsord. Apostelen säger:

Bröder *), mitt hjertas begär och bönen till Gud är för Israel. Utom den redan anmärkta lärdomen häraf, neml. om Apostelens syfte, så så vi här se ett exempel af den kärlek, en Christen bör hyxa och bewisa mot sina fiender. Paulus var af sina landsmän försämdad, skymfad och förföljd, och dock har han icke allenast hyxt ett försönligt hjerta emot dem, utan dock varit uppfylld af innerligt deltagande, sorg, välonskan och förböni för deras frälsning. Nåd vi betänka och minnas detta exempel. Det händer stundom Christna, att de af evangelii fienders ondskan och förfärdelse retas till wrede och otålighet. Detta är att alldeles glömma sin ställning. Skulle det icke så vara, att "den som född är efter köttet förföljer honom, som född är efter Anden"? Skulle icke Christi efterföljare likna sin Herre uti lidande? Men lide vi med Christus, då böra vi ju hålla det för en hög ära, och med Honom endast "välsigna dem, som banna, och bedja för dem, som göra os slada och förfölja os". Äfven fienderna kunnna en annan tid vara omvända och troende bröder i Christo — så som Pauli historia visar, att han den ena tiden var en förföljare och en annan tid en trogen och förföljd Apostel. Dersöre skola vi med all kärlek söka våra fienders salighet. Sådant lärer os detta Apostelens föredöme. — Och hvad härstilt förbönen angår, så se vi här, såsom i flera Pauli Epistlar, att han icke angett det nog att blott predika och skrifwa till mänskors väckande och upplysande, utan att han dock först och sist legat i bönen för dem inför Herren. Se t. ex. Eph. 1: 16—18; Cap. 3: 14—20; Phil. 1: 4; 1 Thes. 1: 2. m. fl. ställen. Äfven andra medel böra vi flitigt använda, så ofta det är os möjligt; men bönen är ett medel, som på alla tider och rum står os till buds, och med denna böra vi dersöre alltid fortfara. När vi icke mera hafva tillträde till mänskorna, hafva vi alltid tillträde till Gud; och hos Honom äro Andens krafter, som Han alltid kan utsända till dem, för hvilka vi bedja. Såsom redan är anmärkt, finna vi ofta, huru Paulus bad för dem, till hvilka han stref; men här se vi, huru han dock bedit för dem, som hatade och förföljde honom. Han har sålunda ålhydi sin Herres bud och efterföljt Hans exempel. Och då vi betänka, i hvilka stränga ordalag Apo-

*) Att här menas bröder i tron, icke de som blott varo bröder efter köttet (Cap. 9: 3), det se vi deraf, att Apostelen talar om, icke till det otrogna Israel (v. 2, 3, m. fl.).

stelen i det föregående Capitlet framställde Judarnas osaliga belägenhet, och här se den varma kärlek, med hvilken han tänker och beder för deras wäl, borde hvar och en inse falsheten af den dom, verlden så ofta fäller öfver den allvarsamma bättringspredikan och förkunnelsen af Guds domar, neml. att en sådan predikan icke står tillsammans med en rätt kärlek till menniskorna. Det är dock tvärtom den högsta kärlek, att någon uttalar den sanning, hvarpå menniskors ewiga wäl beror. Apostelens allvarsamma predikan och hans varma förbön, hafwa flutit från en och samma källa, blott kärlek. Måtte vi häruti vara hans efterföljare, såsom han var Christi! — Apostelen går nu att förklara hvad som synnerligen wäkte hans innerliga deltagande för Israel. Han säger:

2. *Ty jag bär wittne med dem, att de hafwa nit om Gud, dock icke wisligen.*

Ty jag bär wittne med dem — "jag bär dem wittnesbörd". Sammanhanget antyder, att Apostelens innerliga omsorg och deltagande för Israel blifvit särskilt uppväckta och förökade derigenom, att han kände deras nit och arbete, för att tjena Gud och vara rätfärdiga inför lagen. Som han själv var en af dem och varit uppfostrad ibland dem, egde han härom en noggrann kännedom och kunde intyga, att, hvad en större del af dem beträffade, de hade "nit om Gud" — de woro icke liknibja om Gud och religionen, utan hade mycket allvar vid dess utöfswande och försvarande, gjorde sig mycket möda och arbete med den heliga lagens uppfyllande, med offrande, bedjande, fastande, almosegifvande, uppenbara synders bekämpande, o. s. w., med hvilket allt de "soro efter rätfärdighet" (Cap. 9: 31). Nu, att lättfinnige gudsbräktare gå till ewig förtappelse, är wäl också alltid en ömkanswärda sak; men mycket mer måste det gripa en Christens hjerta, att se det äfven sådane skola gå miste om saligheten, hvilka med nit och allvar sökt efter densamma. — Men här skola många med undran fråga: Huru är det möjligt, att äfven de, som hafwa nit om Gud och sin salighet, likväl skola förtappas? Wisseligen har Herren Christus äfven själv sagt: "Många skola söka att ingå genom den trånga porten, och skola dock icke finna" (Luc. 13: 24); men hvem skulle icke ändå med bekymmer fråga: huru är detta möjligt? huru tillgår det, och hvad är orsaken? Därpå svarar nu Apostelen, då han tillägger:

Dock icke wisligen — egenl. "dock icke efter kunskap", d. å. icke efter den sania kunskapen om Gud och Hans råd till vårt frälsning. De känna icke Guds rätfärdighet; de weta ej att "intet kött kan af lagens gerningar warda rätfärdigt inför Gud", att Herren Gud endast i sin Son hafver allt sitt behag och blott i Honom är syndare uådig. De hafwa nit om Gud, de fara efter rätfärdighet, men blott efter sitt eget förstånd och tycke. De söka att ingå genom den trånga porten, men weta icke hvor den

porten finnes. Sådant ligger i Apostelenes ord: *icke wiſligen, icke efter kunnſkap*. — Uti ett sådant olyckligt nit och farande efter rättfärdigheten hade dock Paulus sträfvat före den lyckliga stund, då det himmelska ljuset nedslag honom. Om detta sitt nit under "Judaslapet" talar han oſta, såsom i Apg. 26: 9; Gal. 1: 14; Phil. 3: 6. Och nu betygar han, att allt detta nit och allvar i religionen icke frälsar menniskan, icke ens minstar hennes anſvar, eller den dom som hvarilar öfver otron, utan att hon med allt detta nit och farande efter rättfärdighet går till evig förtappelse, om hon icke bliſver omvänd till den enda salighetens väg. Vi hafwa sett, att Apostelen hade en "stor sorg och idellig pina i sitt hjerla" just för deras fördömelse, om hvarilla han här betygar, att de hade "nit om Gud". Han hade icke något hopp om deras salighet på grund af deras allvar och nit.

Detta borde dock väcka oss till besinnning. Först borde de wakna, hvarilla midt i christenheten uttala den lösa, hedniska meningen, att om en menniska blott är allvarlig i sin religion, det icke är af så stor vigt hvarilen tro hon har; att hennes okunnighet och willfarelser icke skola hindra hennes frälsning. Huru helst annorlunda lärer här Apostelen! Med all sin brinnande kärlek förjer han här öfver Judarna såsom osaliga, på samma gång han wittnar om deras nit i religionen; och denna deras olycksaliga belägenhet tillskrifver han en wiſ okunnighet. Vi böra icke förgäta att här talas om den okunnighet, som, för det första, rörer sjelfwa salighets vägen, och för det andra, är de okunnigas egen skuld. Det är endast det obotfärdiga sinnet, det uppsåtliga motståndet mot Herrens röst, som är skulden till en så bestäffad okunnighet inom ett land, der Guds ord finnes. Och huru helst vårt blinda förfuſt må tycka derom, så har dock den store Guden låtit förfunkna, att syndares frälsning gifves endast i Sonen, att "uti ingen annan är salighet", att "det är intet annat namn under himmelen menniskorna gifvet, i hvilket vi skola saliga warda", än Jesu Christi namn; att endast Han är "vägen, sanningen och lifvet"; att "ingen kommer till Fadren, utan genom Honom". För sådana Herrens ord borde viſt den nämnda lösa och sjelftagna meningen wila. — Men icke dermed nog: vi hafwa dock funnit Herren Christus betyga, att äfven sådane, som tillhöra Hans rikes bröllop på jorden, som bekänna sig till Hans evangelium, tjena Honom och göra "många kraftiga gerningar i Hans namn", likväl skola borikas i det ytersta mörkret, när de icke egt det ljuset, som afsläder menniskan all hennes egen rättfärdighet och drifwer henne att följa och ifläda sig Hans rättfärdighets bröllopskläder (Matth. 7: 22, 23; Cap. 22: 11-13). Detta är ett ännu skarpare wittnesbörd, att icke någon frälses för sitt nit, allvar och "kraftiga gerningar", utan att här ännu fordras att höra Guds röst och komma till det sanna ljuset, ja, lefva det sanna lifvet i Honom, som ensam är salighetens väg.

Men förstå nu detta rätt. På samma gång det är högst

tänkvärdt, att nit, allvar och gerningar icke frälfa själen, utan att här ännu fördras det ljus, hvarigenom vi illåda os Christum; så äro dock de meniskor tusenfaldigt mer straffvärdar, hvilka med allt sitt ljus i evangelium icke hafta något nit om Gud, utan framlesta i lättsinne och fölerhet. Denna dom skall drabba den största mängden af Christi bekännare, hvilka ifrån sin barndom blifvit undervista i all Guds kunskap, men dock så förakta den kända sanningen och Guds wilja, att de lefva helt forglöse och obekymrade i all verldens fåfänglighet. "förakta Herren, som dem köpt haftver", och trampa både Hans bud och Hans nåd under sina fötter. Här sannas hvad en gammal lärare klagar: "Judarna hade nit, utan att ega den sanna kunskapen; vi deremot — ack vel vi hafta kunskapen utan nit". Men att de "löse föraktare skola komma på plam", det är dock hvad vi ganska lätt begripa. Mera besynnerligt är det som Apostelen här säger, att äfven de, som hafta nit om Gud och fara efter rättfärdighet, likwäl varda förtappade, när de icke nitälskat "visligen", eller "efter kunskap". Men att detta är sanning, derom vittna och stora verldsbekanta exempel. Många hafta af nit och allvar för sin religion warit Christi bitraste fiender. Ut i sitt nit om Gud och lagen förde Judarna Christus till hufvudskalleplatsen. Det var af nit om Gud och lagen, Saul förföljde Guds församling, så som han sjelf betygar (Phil. 3: 6; Apg. 22: 3, 4; Cap. 26: 9). Samma nit har fört millioner martyrer till en blodig död; såsom Herren uttryckligen hade förutsagt: "De skola mena sig göra Gud en tjänst dermed", neml. när de dräpa eder. Sådant torde lära os förstå, att det icke är nog att hafta allvar och nit om Gud, utan att här fördras äfven den sanna kunskap, som winnes endast genom att i bättning och tro höra Herrens röst. — Men vi gå nu att se hvaruti Judarnas dödliga willfarelse bestått. Apostelen tillägger:

3. **Ty de förstår icke Guds rättfärdighet, utan fara efter att upprätta sin egen rättfärdighet, och äro så icke Guds rättfärdighet undergifna.**

Detta är hela verldens andliga historia — icke blott det otrogna Israels, utan och alla otrogna Christnas. "De förstår icke Guds rättfärdighet, utan fara efter att upprätta sin egen rättfärdighet, och äro så icke Guds rättfärdighet undergifna". Ja, hufvudsaken i det som Apostelen här säger, är, att de "äro Guds rättfärdighet undergifna"; ty närmare gr-t. lyda orden så: "icke känna", eller: "i det de icke känna Guds rättfärdighet och föka att upprätta sin egen rättfärdighet, äro de icke Guds rättfärdighet undergifna". — Men hvad menas då här med Guds rättfärdighet? Det ordet kan beteckna tvinne olika ting, neml. först Guds personliga rättfärdighet, i det Han dels i sig sjelf är rättfärdig och helig dels mot sina släpade varselser handlar och dömer rätt (Ps. 33: 5; 48: 11; 119: 137, m. fl.);

men för det andra betecknas i Skriften med Guds rättfärdighet äfven den af Christus os förvärfwade rättfärdighet, som tillräknas de troende (Cap. 1: 17; 3: 21, 22; 2 Cor. 5: 21; Phil. 3: 9). I hvilkendera af dessa två bemärkelser, Apostelen här brukar orden "Guds rättfärdighet", det se wi tydligt af sammanhanget. Först framställer Apostelen såsom motsats till Guds rättfärdighet vår egen rättfärdighet, sägande: "utan de följa att upprätta sin egen rättfärdighet". Deras märka wi, att här måste åsyftas den Guds rättfärdighet, som gifves os i stället för vår egen rättfärdighet — således, den af Christus os förvärfwade rättfärdigheten. För det andra gifver Apostelen sjelf förklaringen på hvad han ment med Guds rättfärdighet, då han genast tillägger: "Ty Christus är lagens ände, till rättfärdighet för hvar och en som tror". Det är således Christi os förvärfwade rättfärdighet, som Apostelen här kallar "Guds rättfärdighet" — likasom i Cap. 3, der han åfven förklrar sig sålunda: "Den Guds rättfärdighet, säger jag, som kommer af Jesu Christi tro, till alla och gifver alla dem som tro" (v. 21, 22. Jemf. 2 Cor. 5: 21). Det är denna Guds rättfärdighet, som de otrogna Judar och alla otrogna menniskor (genom sitt eget motstånd) icke känna. Det är detta Guds nådiga frälsningsråd, att Han wille sända sin ende Son till en försoning för våra synder; att Sonen skulle med både görande och lidande i vårt ställe fullgöra lagen, och att denna Hans tillställetgörelse skänkes och tillräknas den troende till rättfärdighet — det är detta, som var för Judarna en förborgad hemlighet, huru många och stora vittnesbördar de ock hade derom i sin Heliga Skrift och sin förebildande offertserift.

Att de dock icke kunde förstå denna Guds rättfärdighet, det kom först af det fallna hjertats motwilja för sjelfva saken — "de äro icke Guds rättfärdighet undergifna". Mennisko-naturen will icke erkänna sin förtappade belägenhet och emottaga nåd af idel nåd. För det andra, kom härtill särskildt det naturliga mörkret, hvorigenom wi icke känna djupet af vårt eget förderf, ej heller Guds helighet, eller hvilken fullkomlig rättfärdighet Guds heliga lag kräfver. Det var med de otrogna bland Judarna på samma sätt som med de otrogna bland os. De kände icke, att Gud är helig och icke kan vara nöjd med menniskan, om icke äfven hon är helig (3 Mos. 19: 2; 20: 26); de kände ej heller, att wi genom syndafallet äro så grundsörderfwa, så långt borta från en sådan helighet, så fulla med all slags synd, att wi aldrig i tiden kunnna inför Hans ögon bestå rättfärdiga i os sjelfva. Dersöre kunde de ock företaga och fortsara med det fruktlösa arbetet, att följa upprätta sin egen rättfärdighet.

De fara efter att upprätta sin egen rättfärdighet. Detta sker på mycket olika sätt, efter de olika mått af upplysning eller mörker, som råda hos en menniska. Judarna mente sig vara rättfärdige blott med några yttre gerningar efter lagen, med sina

offer, böner, allmosor, utvärtes ärbarhet, då de icke woro uppenbare mördare äktenlapsbrytare, tjuvar o. s. w. Detta är ock för den stora hopen ibland os tillräckligt, för att man anser sig rätfärdig, eller åtminstone antaglig inför Gud. De åter, som förstätt något om Guds helighet, de lägga här till ännu något mera, såsom att man ock bör älska Gud, vörda och betrakta Hans ord, hålla sabbathen helig o. s. w. men kunna ännu stå i orubbadt samband med den ärbarare verlden. Ännu något mera hjas, och man finner, att man ock så skall omvända sig från verlds-wäsendet och blihva en andlig menniska, ångra och afläggga sina synder, vaka, bedja och försaka köttets lustar och tro på Jesus — detta sista äfven såsom en lagens gerning — och somliga bland desse deltaga äfven i någon andlig verksamhet, för missionen eller för andra wälgorande ändamål. Allt sådant är ännu blott att söka upp rätta sin egen rätfärdighet, sålänge själén häruti har sin salig-hetswäg, sitt egentliga hopp. och icke blihvit dödad af lagen.

Således beteckna dessa gerningar, att man far efters att upp-rätta sin egen rätfärdighet? Så torde ännu någon fråga. Svar: wisserligen icke. Nej, dessa och ännu flera gerningar kunna ock göras i äkta tro och gudeströstan. Gerningarna beteckna icke sjelf-rätfärdighet. Men hör och märk hwoad som betecknar densamma: Att sådana eller dylika öfningar eller gerningar utgöra menniskans saligetsväg och innersta hjertetrost, om hon ock på det riktigaste bekänner tron på Christus och Hans försening. Således, då detta djupa, i allas vår natur liggande hoppet på vår egen rätfärdighet icke blihvit dödadt genom Guds heliga kraf, så att menniskan lärt hålla sin allwarligaste fromhet och sina bästa gerningar för "skada och träck", när det gäller bestå inför Gud och vara rätfärdig, ja, lärt söka nåd och förlåtelse äfven för sina bästa gerningar, såsom med synd besmittade, utan tvärtom flyr till dessa fromma öfningar och gerningar, för att i dem finna ro och trost mot synden: då betecknar all denna fromhet en sjelfrätt-färdig menniska. En sådan talar då först och sist om gerningar, men far helt flygtigt öfver predikan om den förloftning, som i Christo skedd är, hvilken predikan hon anser antingen tillräckligt hörd, eller kanske t. o. med skadlig för helgelsen. Sådant betecknar, att du icke är dödad af lagen, att din egen kraft icke ännu är bruten och tillintetgjord, utan att du ännu har din djupaste hjertetrost i något eget görande. Helt annat är det, när själén i allt förtviflar på sig sjelf, sin egen fromhet, sin egen kraft, blihwer för allting straffad och brottslig, men har sin enda trost i Christi gerningar, Christi lydnad, Christi lidande, Christi böner, och blott af den stora, fria nåden lifwas att göra det godt är. Då äro gerningarna Andens frukter och för Gud behagliga gerningar.

Härmed är dock icke sagdt, att dessa troende nu äro fria från all sjelfrätt-färdighet; nej, wisserligen icke. Men deras sjelfrätt-färdighet är dock icke mer deras saligetsväg, utan deras fre-

skelse och plåga, hvilken de bemöta såsom all annan frestelse och synd, neml. att de sjelfiva bestraffa och fly densamma. Men den om, neml. om en sådan frestande och besvärande sjelfrätsfårdighet, talas icke här, utan Apostelen talar om sådana menniskor, som uppsåtligt, eller med verklig mening att sjelfiva bestå inför Gud, fara efter att upprätta sin egen rätsfårdighet och icke äro Guds rätsfårdighet undergåna.

Och grunderna till ett sådant uppsåtligt sträfvarande att upprätta sin egen rätsfårdighet, äro de redan anmärkta, neml. att man icke rätt känner djupet af sitt förderf, ej heller af Guds heliga fordringar. Det ligger i allas vår natur ett stort lättfinne, att vi icke rätt akta hvad Herren Gud säger, neml. att Han fordrar fullkomlig renhet och helighet. Och när man icke märker, eller skrymtaltigt lätsar icke märka, att Han allraförst will ha sva hjertats fulla kärlek och renhet, då ser man blott på några yttre gerningar, såsom om Gud wore nöjd med dessa, under det hjertat gifves åt afgudarna, synden och verlden — man gifiver, såsom Luther säger, "skalen och aquarna åt Gud, men kärnorna och kornen åt djezwulen". Och då häller man sig rätsfårdig inför Gud, om man kunnat gifiva Honom många wackra gerningar, d. å. många wackra skal, när man likväl gifvit kärnorna, eller hjertat, åt synden och verlden. Det var detta de fariseers skrymteri, Herren Christus i sina predikningar allramest angrep. Uti den s. t. "bergspredikan" (Matth. 5—7 Cap.) se wi, att detta var hushövdänet, neml. att aiflätta fariseernas falska rätsfårdighet; ty då de höllo sig rätsfårdige, när de icke i gerning hade begått mord eller hor o. s. v., så förklarar Herren, att hvilken som förtörnas på sin broder, eller far ut i hårda ord emot honom, han är skyldig och dömd såsom mördare; hvilken som ser på en qvinna med orent begär, han har allaredan gjort hor med henne i sitt hjerta. Sedan se wi t. ex. i Matth. 23 Cap. huru Han idkliggen ropar sitt "we" öfver samma skrymteri och säger: "I gören drickaret och satet rent utan till, men inmanill äro allting fulla med ros och orenlighet". Den herrskande sjelfrätsfårdigheten grundar sig således egentligen på det skrymteriet, att man icke lätsar märka, det Herren fordrar hjertats renhet, att man i sin fromhet ser blott på yttre gerningar. Och på det sättet kan man bli siva god och from i sina egna ögon. Will du då weta, huru du skall erhålla den tröstien att du sjelf är from och god, så wet, att der till fördras blott att vara så skrymtaltig, att du icke bryr dig om hjertat, huruvida det är alla stunder godt, rent, ödmjukt, mildt och kärleksfullt, utan att du endast ser på gerningar. Då kan du bli siva så from som du behöfver, för att ha sva tröst i dig sjelf — och då har du med all din fromhet bli svit en farise. Men hor Herren Gud så framstätt för din själ, att det bli svit dig angeläget att i allt, äfven i hjertat och på alla stunder, vara helig och såsom det anstår inför Hans ögon, då bli siver du aldrig på jorden nöjd med dig, nej, då kan du väl öfta så känna syn-

den så förskräckligt mäktig, mångfaldig och wederstygglig, att du icke mera vet hvart du skall wända dig, utan mången gång är färdig att alldelös förtvista, oaktadt all den nåd evangelium förkunnar. Då kan du icke mer se dig from och rätsärdig i dig sjelf, utan blifwer nu en eländig syndare, som beständigt behöfwer nåd, beständigt behöfwer Frälsaren, Hans försöning, Hans försvar. En sådan menniska är en Christen.

Men här torde ännu någon tänka: Att fara efter att uppriätta sin egen rätsärdighet, är wäl dock en mera oskyldig sak, ja, någonting fromt; ty det betecknar ju ett sträfwande att lyda Guds ord i lagen? Hör då huru det betraktas inför en högre domstol — huru Herren Gud ser det, sedan Han utgjifvit sin Son till ett blodigt offer för våra synder och i evangelium uppenbarat os denna sin stora nåd. Apostelen säger:

De äro så icke Guds rätsärdighet undergifua. Märk! De äro icke "undergifua". De strida emot Gud uti Hans högsta wilja och lag, neml. att alla skola hylla Sonen. Här måste vi betänka det som förut sades om allvar och nit. Att vara helt förglös och lättfönnigt förlakta Guds heliga lag, är wist ett mera uppenbart eller begripligt förlakt för Gud; men att hafva nit om lagen och icke låtsa märka Guds högsta wilja, det är en förrädisk ondsko, som framkallar Guds högsta wrede. Hör huru Apostelen kalar i Ebr. 10: 28, 29. Sedan han först erinrat huru de måste dö, utan barmhärtighet, som syndade mot Mose lag, så tillägger han: Huru mycket större näpst, menen *Ja*, förtjenar den, som Guds Son förtrampar och Testamentets blod såsom orent akta? Här höre vi huru Gud betraktar sjelfrätsärdigheten. Ty genom denna blifwer wisserligen "Guds Son förtrampad" och Hans utgjutna blod förlaktadt.

Betänk nu hvad allt detta innebär. Först grundar sig sjelfrätsärdigheten, såsom vi redan funnit, på skrymteri, neml. derut, att man icke låtsar märka Guds höga kraf på hjertat, genom hvilka kraf en uppriktig själ alltjämt blifwer brottslig, förödmjukad och nädehungrig, utan man åtnöjes med att gifiva åt Gud blott yttre gerningar. Sedan kommer härtill, att man också förlaktar Guds allrahögsta barmhärtighet och nåd, då Han gaf os sin Son till en Frälsare och ett offerlam, förlaktar Guds Sons allra-största offer, Hans blodiga död, och förlaktar alla Guds beständiga förfunnelser härom. Men att så förlakta allt hvad Gud gjort och sagt, under det man far efter rätsärdighet och salighet, bevisar också hvilket mörker, som nu beherrskar själen. Eljest skulle man ju här betänka twenne ting: först, att när Gud gifvit sin Son i döden för os, det måste vara förbi med all vår rätsärdighet och med all möjlighet att i våra egna personer bestå inför lagen; och för det andra, att Herren Gud då måste hålla ingenhet så stort och viktigt, som att vi gifva Sonen åra och låta Hans offer vara os nog. Men det nämnda mörkret kommer

ifrån hjertat, från naturens obenägenhet att se sig sjelf alldeles förtappad och taga hel nåd af Gud. Dersöre säger Apostelen: "De ärö icke undergifne för Guds rätfärdighet; de strida mot Guds frälsningsråd; de "ärö icke evangelium lydige" (v. 16). Okunnigheten och sjelfrätfärdigheten komma således från hjertats strid mot Herren.

Att vara Gud undergifven, höra Hans röst och låta säga sig, är för den fallna naturen wida mer påkostande och dödande, än att göra många stora gerningar och derunder hyss stora tanke om sig sjelf, sitt förstånd och sitt görande. Men Herren har sagt: "Lydnad är bättre än offer; och höra till, är bättre än det feta af wädrar". "Hörer, så får eder själ lefwa". Guds evangelium är intet skämt, utan Hans högsta allvar. Det innebär icke blott den högsta nåd, utan och de allvarjammaste bud: "Hyller Sonen, att Han icke förtörnas på eder" (Psal. 2); att "I icke hemfallen under "Lammets wrede" (Uppl. 6: 16). "Den som icke hafver Sonen, han hafver icke livvet" (1 Joh. 5: 12). Se här allvarlet af "trons lag" (Rom. 3: 27). Och detta är dock hwad hela werlden soffver öfver och hwad i synnerhet undanskymmes för menniskorna genom det skenfagra wäsendet af ett fromt lefverne, religionsöfning, bön, andakt och goda gerningar, hwilket wackra lefverne gör, att en mängd lagiskt fromma och allvarliga själar gå förtjusta och förblindade till ewig förtappelse. Då religion och ett fromt lefverne gör, att jag icke blifver en förtappad syndare, som behöfver Christi brösllopskläder, då är wisserligen en sådan fromhet mitt mäktigaste salighetshinder (Matth. 21: 31). Men då religion och fromhet i sig sjelfwa äro goda ting, så ligger det egentliga onda i det förvänta hjertats strid emot Herren. "De ärö icke Guds rätfärdighet undergifne". — Hvilken denna Guds rätfärdighet är, det få vi nu höra, då Apostelen tillägger:

4. Ty Christus är lagens ände, till rätfärdighet för hvar och en som tror.

Här hafwa vi nu ett af de förmämsta lärnspräken i den Helliga Skrift. Christus är lagens ände. Måtte Herrens Ande få förklara det för os!

Men först böra vi förstå orden, eller hwad Apostelen menar med uttrycket "lagens ände". Gr. textens ord på "ände" betyder och mål, systemål, ändamål, och sedan slut, ände — i hwilken sednare bemärkelse det oftaft förekommer, t. ex. om werldens ände (Matth. 24: 6; 1 Cor. 10: 11), om lifwets ände (Ebr. 7: 3), om rikets ände (Luc. 1: 33) o. s. v. Nu är det wisserligen sannt, att Christus är både det ena och det andra, både lagens systemål och lagens slut, om vi rätt förstå det. — Han är lagens mål, systemål, först deruti, att allt hwad lagen innehåller, alla dess bud och alla dess förebilder, ytterst syftade på Christus, i hwilken lagen skulle erhålla all sin uppsynelse; och för det andra deruti, att Christus var den, för hwilken lagen skulle, såsom en

"tuktomästare", förbereda alla mennislor, till hvilken lagen skulle drifwa os. — Men genom allt detta är Christus också lagens ände eller slut; d. å. då lagen uti Christus erhållit all sin uppfyllelse och nått sitt mål, så är det slut med hans kraf och domsrätt öfver dem, som "äro i Christo" (Cap. 8: 1—3). Först wete wi, i afseende på lagens förebilder, att när desse i Christus blewo uppfyllda, så upphörde deras tjänst; hvarom i Ebr. 10 Cap. säges: "Lagen hade sluggan af det tillkommande goda" etc., "årligen måste man offra alltid enahanda offer" etc., "men då denne (Christus) kommer i verlden, säger Han (till Juhu): offer och gäfvor hafwer du icke welat, men kroppen hafwer du mig beredt. Si, jag kommer, i boken är skrifvet om mig, att jag skall göra din wilja, o Gud". Så skulle då lagens förebilder hafwa sitt slut i Christus (Jem. 16: 16). För det andra, sker det i anseende till lagens domsrätt i de heliga buden, neml. att då lagen uti Christus erhållit allt hvad den krasde af mennislorna, så hafwa hans fordringar och domar i Honom fått sin ända, i afseende på alla som genom tron äro i Honom. Det är slut på det stuldebrevets kraft som blifvit af borgesmannen betaladt. Häröm har Apostelen många trösterika ord, t. ex. dessa: "Christus hafwer förlossat os ifrån lagens förbannelse, då Han wardt en förbannelse för os" etc. (Gal. 3: 13). Han hafwer afplånat den handskrift, som os emot var, hvilken af stadgarna kom och var os emot; och den hafwer Han tagit os af vägen och naaglat wid korset" (Col. 2: 14). Men likasom lagens regering i stort och i det ytterre hade sitt mål och sitt slut i Christus, så sker också allt detta andligen i hvarje själ, som utmattad af lagen kommer till tron på Christus; ty då är det också slut med lagens regering i samhetet, och själen lefver nu under en helt annan regering, der allt är idel nåd och gäfva. Det är om detta allmänt förhållande, att der tron på Christus inträder, der upphörer lagens regering, Apostelen säger: "Förr än tron kom, woro wi förvarade under lagen, beslutna (inneslutna) till den tro, som uppenbaras skulle. Så hafwer nu lagen varit vår tuktomästare till Christus, på det wi wi skola warda rätsfärdiga af tron. Nu, sedan tron kommen är, äro wi icke längre under tuktomästaren" (Gal. 3: 23—25). Så är det då slut med lagens fängivaktare-tjänst, när wi kommit till Christus. Så är då Christus lagens slut. — Häröm talade Apostelen utförligare i Cap. 7: 1—7, hvareft i utläggningen kan läsas mera häröm.

Men då Christus således är både lagens mål och lagens ände, så kunde här ännu blifwa fråga om hvilkeidera Apostelen här egentligen åsyftar; och då skall sammanhanget wisa os på det sednare, eller att Christus är lagens ände. Ty då Apostelen nys hade sagt, att de, som foro efter att upprätta sin egen rätsfärdighet, gjorde det icke "efter kunskap" och i strid mot Guds rätsfärdighet, och han just då tillägger: "Ty Christus är lagens ände" etc., så märker man, att detta är det rätta ordet — att han welat säga:

Då lagens regering och salighetensväg redan nått sitt slut uti Christus, måste det vara dåraktigt, ja, att uppenbart strida emot Guds rätsfärdighet, om någon nu söker att upprätta sin egen. Det är för sent; lagens regering och talan hafwa slut — således: "Christus är lagens ånde". Lagen gäller icke mer i salighetsfrågan; det är der slut med honom. Lagens ursprungliga syfte war, att mänskän skulle rätsärdiggöras genom att lyda lagen; men då mänskän förfelade detta ändamål genom att bryta lagen, och Herren Gud gaf os sin Son till att fullgöra honom. så är det slut med lagens rätsärdiggörelseväg; så är det nu endast i Christus, vi hafwa rätsfärdighet, i det Hans egen lydnad inför lagen, med alla de saliga förmåner Han dermed förvarfivat, stänkas åt hvor och en som tror. Dersöre hade Profeten tidigt förutsagt, att Han skulle kalias "Herren, vår rätsfärdighet".

Men betrakt nu hvilken omtäcklig tröst, häri ligger, för alla fattiga syndare! Du will omvända dig till Herren och så förbättra ditt hjerta och ditt lefiverne, att du skall blihva efter lagen rätsärdig, och då vinna Guds nåd. Detta är willfarelse. Dels skall du aldrig i tiden blihva i dig sjelf rätsärdig inför lagen, dels war det just "det, som lagen icke kunde åstadkomma", som Christus för os fullgjort (Cap. 8: 3). Du wet icke, att det nu är slut med lagens salighetensväg. Hör och betänk, att "Christus är lagens ånde, till rätsfärdighet för hvor och en som tror". Christus Guds ewige Son, vår Frälsare, har för os warit "under lagen" (Gal. 4: 4), för os uppfyllt alla des bud: älskat Gud öfver allting och sin nästa som sig sjelf — samt fulligen för os lidit lagens förbannelse (Gal. 3: 13). Allt detta gjorde Han ju sannerligen icke åt sig sjelf, ty Han behöfde det icke, utan åt os — "till rätsfärdighet för hvor och en som tror". Detta skola vi ju aldrig glömma. — Ja, du har kanske någon gång börjat tro på Honom, men åter funnit dig så brottslig och dömd af lagen, att du nu misströstar, emedan lagen också är Guds ord, och den fordrar mycket, som du icke kommer ut med: du skulle t. ex. åtmistone nu älska Gud af allt ditt hjerta, du skulle vara rätt gudsfruktig och alla stunder haflva Herren för ögonen, du skulle vara warm och trägen i bönen, vara rätt tacksam för all Guds nåd, vara rätt allvarlig i lötteis dödande o. s. v., men nu finner du mycket af motsatta ting hos dig, kallfinnighet, ogudlighet, lättfinne, m. m. och då kan du icke tycka, att Gud kan vara dig nådig och se med wälbehag på dig. Detta är att åter söka din egen rätsfärdighet, söka att i egen person kunna bestå inför lagen. Detta är willfarelse. Du skall aldrig i tiden kunna blihva i dig sjelf rätsärdig inför lagen. Men Christus är lagens ånde, till rätsfärdighet för hvor och en som tror. Du eger nu i Honom samma rätsfärdighet och samma wälbehag för Guds ögon, som om du sjelf wore aldeles fullkomlig efter lagen. Betänk och glöm aldrig, att Christus är de troendes rätsfärdighet — och att lagens salighetensväg är slut. Det är endast såsom ett kärt rättesnöre för

lefvernet och en nödlig tuktan för kritet, lagen ännu är till för de troende; men i salighetsfrågan, eller när det gäller vår rättfärdighet, vårt wälbehag inför Gud, då är det alldes slut med honom. Ty det är redan afgjordt, att vi i oss sjelfva alltid äro förbörde inför lagen, och vi hafva redan vår fullkomliga rättfärdighet i Christus.

Men o, är detta sanning, då borde vi ju walkna häröfwer, med stor fröjd upplysta våra hufvuden och ewinnerligen prisa en sådan nåd och frihet. Ja, det är dock alldes icke nog att endast förstå detta, vi måste också beständigt öfva oss ait i samvetet tillämpa det. Derom talar Luther förträffligt i en pred. på 3 Sönd. est. Trin. Sedan han först mera widlyftigt visat, att så snart frågan är om salighet, om tron och samvetet, vi aldrig böra låta fånga oss af lagens kraf och hotelser, utan att, i den frågan, Christus och tron, såsom bruden och brudgummen, böra vara alldeles ensamma i brudkammaren, samvetet — så tillägger han: "Men lagen bultar ändå alltid på dörren och säger: dock måste ju äfven du likväl göra goda gerningar och hålla Guds bud, om du will blihva salig. Svara då dristigt och säg: hörer du icke, att det nu ej duger handla derom; ty jag har redan, utan alla gerningar, i min Herre Christus min rättfärdighet och är redan salig, innan du kommer, så att jag alls icke behöfver dig dertill", o. s. w. — — — "På detta sätt skulle en mennisla kunna värlja sig och bestå emot djeſtulens ingifwelse och anfältning, det ware sig af förr begångna eller närvarande synder; så nemligen, att man skiljer wida från hvarannat dessa två, samwete och utwärtes lefverne, tro och gerning. Således, om lagen will tränga sig på mig och förskräcka mitt hjerta, så är hög tid, att jag qifver den lära lagen orlof, och om han det icke will, jag då dristeligen slår ifrån mig hans hot och säger: Jag will gerna göra och främja goda gerningar, hvar jag kan, i sin tid, när vi komma ibland mennislor; men här, hvareft mitt samwete skall stå inför Gud, will jag intet weta deraf; låt mig här vara i fred och säg mig intet om mitt görande eller låtande; här hörer jag hvarken Moses eller fariseerna, utan här skall Christus ensam regera och vara mitt allt, och jag will liksom Maria sitta vid Hans fötter och höra Hans ord; Martha bör stanna derute i köket och der sköta sina hushållssyfslor och lemna samvetet i fred".

"Men hurn? Om jag ännu alltid har synd hos mig, så är det ju icke rätt? Svar: ja, det är saunt, jag är ju en syndare och gör orätt; men dersöre må jag icke förtivisla eller fara till helvetet eller fly för lagen. Ty jag har ännu en rätt och en gerning utöfver Moses, hvarigenom jag fattar Honom, som har fattat mig, och håller mig vid Honom, som har i dopet undsatt mig och lagt mig i sitt sköte, saunt genom evangelium försatt mig i delaktighet af alla sina egedelar och bjuder mig att tro på sig. Hvar Han är, där må du således genast bjuda fariseerna, såwäl som Moses med sina tavlor, tiga stilla och wika undan; ty der

har ingen lag någon rätt att anklaga eller fordra, om jag än icke har gjort eller kan göra hvad han kräver. Ty hvad som brister och felas mig, det har jag allt rikligen i Christus".

"Men detta är endast de Christnas konst och lärdom och hörer endast dit, der Christus allena bör regera, och samivetet har att handla med Gud. Det predikas icke för grofwa, fräcka och löbsakta menniskor; ty sådana förfånta intet häraf, utan, såsom Petrus säger, de förvärra och vränga det till sin egen förtapelse, de taga sig här anledning att lefva som dem lyfter och säga: Hå, hvad behöfver jag göra goda gerningar? Hvad skadar det, att jag är en syndare? Christus har ju uppsynt lagen o. s. v. Sådant duger nu icke heller. Ty här måste du dock betrakta hvad Christus vidare gör, då Han af fri kärlek söker förlorade sår, undsår publikaner och syndare och predikar för dem. Der skall du se, att Han gör mycket mer än lagen bjudit Honom och lärer dig med sitt exempel att äfven så göra". Så längt Luther.

Så säger dock Apostelen i vår text, att allt detta gäller endast de trogna — "till rättfärdighet för hvar och en som tror". Det är endast för den som tror, Christus är till rättfärdighet. — Men märk slutligen, att här åter står: "Hvar och en som tror". Du tänker: Saken är öfvermåttan tröstelig; men härju skall jag dock weta, att allt detta tillhörer mig? Svar: Här står uttryckligen: "Hvar och en som tror". År du ännu en sådan, som lefver antingen i forglops fåfänglighet, eller under lagiskt träldom, och ännu kan berga dig Christus förutan, så hörer viest denna nåd icke dig till; men har det kommit derhän med dig, att du icke mer kan finna ro i allt hvad du sjelf gör, utan med all din stora uselhet hänger vid Christus, hungrar och törstar efter Christus, har din enda tröst i Christus och ordet om Honom, så är du wisserligen en troende. Och då gäller allt detta äfven om dig, neml. att det nu är slut med lagens doms-rätt öfver dig; Gud skall aldrig mer döma dig efter lagen, så sannt Christus är lagens ände, till rättfärdighet för hvar och en som tror. Prisadt ware Hans namn ewinnerligen!

Den gamla, fasta grundten.

"Så älfstade Gud werlden, att Han utgas sin enda Son etc. Joh. 3: 16.

Såsom Han os utwalt hafwer i Honom, förrän werldens grund lagd war. Eph. 1: 4.

När undret i Gudomens tanke änn' låg
Att verldar ur intet framkalla,
Det höga, alltseende ögat re'n såg,
Att Adam i synd skulle falla.

Hvar fanns nu ett offer, nog heligt och stort
All verlden med Gud att försona,
Att bota den skada vårt syndafall gjort
Och rädda Guds stavelses kruna?

Då talade Sonen i Gudomens råd:
Jag sjelf detta offer will blifwa,
Att frälsa de fallna, förvärfa dem nåd,
Min herrlighetstron öfvergifwa,

Och menniska bli på en jord, full af nød,
Hur bitterr, hur hårdt det än gälle,
Att offras åt lidande, smälek och död,
Rätsärdig i syndares ställe.

Min lydnad, o Fader, för deras jag satt;
För denna all synd du förglömmar,
Då wredenes kalk i Gethsemane natt
Och sedan på korset jag tömmer.

Då allt är fullbordadt och uppfylld din lag,
Och mennistosläglet förlossadt,
Då får det ju alltid din nåd, ditt behag,
Och helvetets wälde är krossadt.

Så talade Sonen — så Gudomens råd
I Ordet förklarat sitt finne.
Och frälsningsbeslutet, det högsta af nåd,
Utsördes då tiden var inne.

När allt var fullkomnadt — det ordet blef sannt:
"Jag tager det lif, som jag läter" —
Då gick han med blodet, försoningens pant,
Till himmelmens helgedom åter,

Att der, i treeniga Gudomen fäst,
Som menska nog och uppenbara,
Och barnen, som sonung och öfwerstepræst,
Med allmakt och förbön bewara,

Så är då den ewiga grundvalen lagd
För syndares frälsning — wi slippa
Att dö för vår synd. Lita helt oförsagd
På denna årtusendens slippa!

Ja, såll den som endast på denna har byggt
Sin tros och sin salighets boning!
En syndares hjerta blott der blifwer tryggt,
På grundsäset, Jesu försoning.